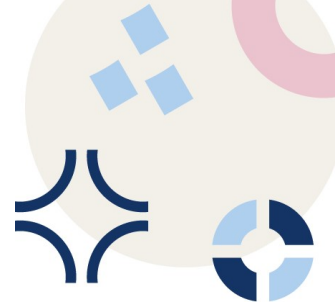

LAUSUNTO 11.10.2022

Keskuskauppakamari

Lausunto ympäristövaliokunnalle hallituksen esityksestä eräiden vihreän siirtymän hankkeiden väliaikaisesta etusijamenettelystä (HE 128/2022 vp)

Keskuskauppakamari kiittää mahdollisuudesta lausua ympäristövaliokunnalle hallituksen esityksestä eräiden vihreän siirtymän hankkeiden väliaikaisesta etusijamenettelystä (HE 128/2022 vp). Esityksen mukaan hankkeiden lupahakemukset käsiteltäisiin määräaikaaisesti etusijalla viranomaisessa vuosina 2023–2026 ja valitustuomioistuimissa vuosina 2023–2028.

PÄÄHUOMIOT ESITYKSESTÄ

Keskuskauppakamari pitää tärkeänä, että hallitus on tunnistanut luvituksen merkityksen vihreän siirtymän onnistumisen kannalta. IPCC:n viimeisimmät raportit (2022) korostavat päästöjen nopeaa vähentämistä jo 2020-luvun aikana ja että tämän toteuttamiseksi investoinnit muun muassa puhtaaseen energiaan on moninkertaistettava vuoteen 2030 mennessä.

Myös EU:n komissio on RePowerEU-tiedonannossaan esittänyt toimenpiteitä luvituksen nopeuttamiseksi. Ilmastotavoitteiden rinnalla tarve korvata nopeasti Venäjän energiatuontia korostaa energiahankkeiden nopean luvituksen tärkeyttä.

Esityksen tavoite vihreän siirtymän investointien luvituksen nopeuttamisesta ja siihen liittyvä määräaikainen menettelyllinen etusija on siten kannatettava. Keskuskauppakamari toteaa, että hallituksen esitys on parantunut valmistelun aikana siten, että hankeluettelo kattaa laajemmin teollisuuden päästöjä vähentävät hankkeet ja että menettely on hallinnollisesti kevyempi.

Keskuskauppakamari katsoo kuitenkin, että hankeluetteloa on täydennettävä erityisesti ydinenergian osalta ja että DNSH-ehdosta luovuttava.

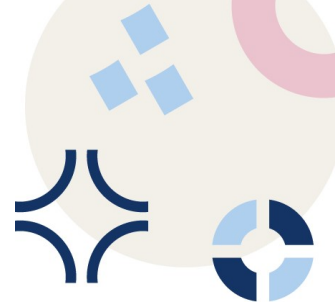
ETUSIJAMENETTELYN EHDOT JA SOVELTAMISALA (2 a §)

Etusijamenettelyn piiriin kuuluakseen hankkeen on esityksen mukaan otettava huomioon ”ei merkittävää haittaa” -periaate (Do no significant harm, DNSH) sekä kuuluttava tyhjentävään luetteloon investointityyppejä.

Keskuskauppakamari huomauttaa, että etusijamenettelyn piiriin kuuluvien investointien luettelo (2 a §) ei kata kaikkia vihreään siirtymään liittyviä investointeja. Hankeluettelon ulkopuolelle jäävät esimerkiksi kiertotalous ja akkuteollisuudessa käytettävien mineraalien louhinta ja rikastaminen. On kuitenkin myönteistä, että luetteloa on lausuntojen perusteella laajennettu esimerkiksi kattamaan laajemmin teollisuuden päästöjä vähentävät hankkeet.

**KESKUS-
KAUPPAKAMARI**

Aleksanterinkatu 17, PL 1000 | 00100 HELSINKI | +358 9 4242 6200
kauppakamari.fi

Keskuskauppakamari painottaa, että hankeluetteloon on sisällytettävä uusiutuvan energian lisäksi myös ydinenergia. Lain voimassaolon aikana vuosina 2023–2028 tämä voi käytännössä tarkoittaa olemassa olevien ydinvoimalaitosten jatkolupien käsittelyä, joka voi mahdollisesti edellyttää myös esitetyn lain piirissä olevien lupien tarkistamista. Kaiken päästöttömän energian sisällyttäminen lakiin toteuttaisi teknologianeutraaliuden periaatetta.

Useille vihreän siirtymän investointihankkeille myös liitännäisluvat kuten sähköverkkoon liittämisen luvat ovat ratkaisevan tärkeitä. Keskuskauppakamari katsoo, että lakia tulisi selkeyttää siten, että myös nämä kuuluvat etusijamenettelyn piiriin.

Keskuskauppakamari suhtautuu kriittisesti DNSH-periaatteen käyttämiseen etusijamenettelyn ehtona. DNSH-periaate liittyy EU:n kestävän rahoituksen luokitusjärjestelmäasetukseen, eikä sitä ole määritelty tarkemmin Suomen ympäristölainsäädännössä. Kriteeristöä ei ole luotu käytettäväksi luvitusmenettelyissä.

DNSH-kriteeristön käyttäminen etusijamenettelyn ehtona luo tosiasiaa lupaprosessiin uuden vaiheen, joka on hakijan kannalta epäselvä ja joka kuormittaa lupaviranomaisia ja tuomioistuimia. Siten DNSH-periaatteen tuominen osaksi etusijamenettelyä voi toimia lain tavoitteita vastaan.

Keskuskauppakamari pitää hyvänä, että valmistelun aikana DNSH-ehdon käsittely on keventynyt siten, että päätös etusijasta voi itsessään olla muutoksenhaun kohteena. Selkeintä olisi kuitenkin, että DNSH-ehdosta luovuttaisiin kokonaan ja etusija perustuisi yksinomaan 2 a § mukaiseen hankeluetteloon.

LUVITUKSEN VOIMAVAROISTA JA KEHITTÄMISESTÄ

Keskuskauppakamari korostaa, että lausuttavana olevan esityksen lisäksi tarvitaan luvitusta kokonaisuudessaan sujuvoittavia ja lupakäsittelyitä nopeuttavia toimenpiteitä. Määräaikainen etusijamenettely on perusteltu, mutta tavoitteena on oltava, että lupajärjestelmä kokonaisuudessaan toimii sujuvasti ja nopeasti. Etusijamenettelyn käyttöönoton ei pidä johtaa muiden investointihankkeiden lupakäsittelyn pidentymiseen.

Vuoden 2023 talousarvioesityksessä osoitetaan määräaikaaisesti lisäresursseja lupaviranomaiselle ja valitustuomioistuimille. Keskuskauppakamari pitää näitä lisäyksiä erittäin kannatettavana ja korostaa lupakäsittelyjen riittävää resurssointia pitkäjänteisesti. Teollisten investointien lupakäsittely vaatii osaamista, jonka hankkiminen ja ylläpitäminen voi olla haastavaa määräaikaaisella rahoituksella.

Teppo Säkkinen

Elinkeino- ja ilmastoasiantuntija
Keskuskauppakamari

**KESKUS-
KAUPPAKAMARI**

Aleksanterinkatu 17, PL 1000 | 00100 HELSINKI | +358 9 4242 6200
kauppakamari.fi